

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA
LETO 1929

ŠTEV. 12

Dr. Jos. Ciril Oblak: VELEBIT (Dalje.)

Ta grozotno nazobčana in razpokana gorska falanga, kakor je videti od morja, te spominja na našo samotno Košuto od koroške strani. Na Liški strani pa je vsa odeta v ogromno gozdno bogastvo, znak naše jugoslovanske zemlje. Z redkimi lisami zelenih gozdnih trat segajo Velebitskim vrhovom in neravnim hrbovom ti gozdovi skoro do roba. V kotlinah pod njimi in med njimi pa se smeji najbujnejše livade, vse rožnate in zelene.

Tako kaže Velebit obraz m r k e g a, neizprosnega stražarja na morsko stran, grozeč in sovražen, kakor pravi simbol slutnje grozečega napada. To je Janusov obraz našega Velebita: grozoten in divji proti morju, a ves mehak in mil na celinsko, Liško stran, pravi oče svoji zemlji in rodu.

To je — o n, n a š Velebit!

*

Vi vsi, ki zrete v udobnih morskih kopališčih vsak dan pred seboj veličastno njegovo podobo in nimate te volje in poguma, da bi se mu približali, vedite, da je tu še nedotaknjena božja narava, nepokvarjena in preprosta, v deviški neoskrunjenosti, pokrajina veličastja, miru in svete tišine. Vedite, da so v Velebitu še predeli, v katere še ni stopila človeška noga, ki jih še ni zapisala in zarisala človeška roka... Ali vas ne mika, da bi stopili enkrat v sredo tega deviškega sveta, da bi pogledali po svetu z onega skrajnega, najvišjega, z redkim zelenjem odetega špička, ki se nad skalnatim morjem komaj odloči od grandioznega pobočja?

Kdor ima kaj smisla za neoskrunjenost in čistost prirode in svetost miru, me spremljaj vsaj gori na Mali Rajinac, ki je severna najvišja, skrajna točka v skoro brezmejni gorski falangi Velebitski. Ta severni Velebit je nam Slovencem, ki prihajamo na Krk in Rab, tudi najbližji, a ima na sebi tudi vse tiste značilne poteze, po katerih se odlikuje to redko, po svoje lepo, v detajlu tako malokomu znano gorovje; desetletja ga ne bo — ali pa sploh nikoli — zajel turistični val. Simončič, Gojtan, Poljak — to so redka imena »Velebitologov«, ki so prodrli v tajnosti tega začaranega sveta. Ostal bo prihranjen tudi v bodoče le najintimnejšim prijateljem prirode, njihovi aristokraciji — takó recimo.

Nekako v središču naše lepe hrvatske obale, kjer se oni skalnati prag nekoliko razširi in sega v njegovem ozadju v našo celino, globoka razpoka — Vintgar brez vode! — leži v ponosni samoti naš Senj. Skozi to razpoko na dnu vodi starodavna cesta do konca v Drago — tako se imenuje toliko takih naših dolin na Krasu (dolina za Baško, za Bakrom, za Crikvenico itd.), kjer se pričnejo dvigati vijuge v še zeleni breg na slavno sedlo Vratnik; preko sedla vodi iz tega središča ena izmed redkih: glavna cesta v hrvatsko Liko, od katere se odcepi v Žuti Lokvi že onstran Vratnika preko Brinja in preko gozdnate Kapele pot v hrvatski Gorski Kotor proti Ogulini. Lahko rečem, da je ta gorska cesta čez Vratnik ena najlepših v naši na prirodnih krasotah tako razvajeni državi. Še troje podobnih, tako lepih cest poznam v hrvatskem Primorju: na Plaze iz Crikvenice in iz Sušaka na Jelenje v kraljestvo Risnjaka; v Velebitu pa iz Jablanca preko Alana in iz Karlobaga preko Kubusa (ure) v Liko. Pa še eno — morda najromantičnejšo — iz Obrovec v liški Gračac.

Samota in mir sta vladala na teh cestah in skoro groza je bila redkega popotnika pri vsej lepoti tukajšnje prirode. Toda na teh cestah že davno ni več miru: skalil ga je prvi avtomobil... In skozi prej tako tiho, zase odločeno pokrajino — milootožno in sanjavo Liko — je pred leti od Ogulina doli pridrvel tudi že prvi železni konj. Samo Velebit, ki stoji tu v ozadju za Liškimi polji in med morjem v njegovi neizmerni dolžini pa tudi mogočni širini, je ostal še vedno pravo svetišče samote in miru, tajinstven in skoro strahoten. Vila Velebita ne bo nikdar pregnana po človeških bitjih, ki ne spoštujejo veličastja gorskega miru — kajti kraljestvo Velebita je takorekoč brez mej in nikdo ne bo prodril v globino njegovih tajnosti... Divje grozen je njegov obraz od morske obale, skoro odvraten. Zato se mu le malokdo upa približati od te strani. Zato je tudi mene vodila pot daleč okoli preko Vratnika na zeleno Liško stran. Odtod mu je lice vedrejšje in milejše, čeprav še vedno resno in skoro žalobno.

Okoli Senjskega Bila (ki ga imenujem pričetek ali bolje privesek Velebita) me je vodila bela cesta. V Žuti Lokvi sem poslal pozdrav tja preko temne Kapele na sever v hrvatski Gorski Kotor in zavil proti jugovzhodu v Liško pokrajino, ki ima skoro isti značaj kakor naša Notranjska in Kočevska stran tostran Cerkniškega Javornika in Kranjskega Snežnika, ali onstran Risnjaka in Hrvatskega Snežnika.

Zelene ravnice sredi gozdnatih valov, ki jih obdajajo, samo da so večje, so raz Velebitske vrhe videti čisto ravne. Kakor ogromne mize. Prva manjša, podolgovata se je odprla po Žuti Lokvi okoli Brloga, napajana od potoka Gačke; preko Kompolja (primerjaj sorodna imena pri nas pri Lukovici in Dobrepolju!), preko komaj znatnih klancev smo že ob robu druge, toda obširnejše Liške ravnice okoli raztresenega Otočca: zdravo Gačko Polje!

Od tu sem hotel napasti severni Velebit ter udreti — brezbožnik — v njegovo tajinstveno svetišče. Dolga je še pot od tu do njega; kajti precej smo se oddaljili od morske obale, a njegovo kraljestvo je pomaknjeno k morju na zahod...

V Otočcu sem še v območju Senjskega Bila, v čigar naročju leži kakor vdelan svetlozeleni žlahtni kamen: Švičko jezero, ki ni švicarsko kričeča lepota, a neizmerno tiho in pokojno ter tako pristno naše v pristno naši Dinarski pokrajini. Čim redkejša so ta očesca prirode, čim skromnejša in priprostejša, tem dražja in bližja so našim dušam. Naša žejna zemlja — naša apneniška kraška tla — pije vodo v velikih požirkih: Komaj se pokaže vrelec žive vode, že zopet po kratki nadzemeljski poti izgine pod zemljo. — Kako svetla točka si nam ti, samotno jezerce Švičko, ob vhodu v Velebitsko svetišče! Morda edino v tem gorskem kraljestvu, gleda v skritem zatišju skoro plaho v ta resni svet, čigar moč ne leži v kričečem nakitu raznobojnih in raznolikih prirodnih »lepot«, nego v njegovem preprosto resnem veličastju svoje vsemogočnosti, neizčrpnosti svojih gozdov, nepreglednosti in, rekel bi, skoro brezmejnosti in nedostopnosti. — To ni jezero s friziranimi bregovi, z vilami in s terasami, s tropi glasnih turistov in našemljenih letoviščarjev. Tudi na daljnem potu jih ne boš srečal; sam boš med otroki prirode, tihimi in resnimi, kakor on, ki jim je zarisal v njihove trde obraze svoje poteze, sam oče Velebit! Švičko jezero! Kakor tih kropilnik v kotu kraj svetišča Velebitske pokrajine se mi vidiš v spominu. Pokropi si z njegovo vodo svoje čelo, samotni popotnik, in očisti si ob njem svojo dušo! Kajti le izvoljenim srcem so dostopne tajne tega kraljestva, ki je, kakor da ni »od tega sveta«...

Tam zadaj za onim temnim robom nad jezerom se začenja oni drugi svet — svet Velebita. Tam je Krasanska Duliba, tam je Krasno in še višje gori so Oltari. Tam si že v območju in pod oblastjo Velebita, kojega neodoljivo, magično silo čutiš že iz dalje.

(Dalje v prihodnjem letniku.)

Miha Potočnik: PO NEUHOJENIH POTIH

(Konec.)

4. Rokav—Mali Dolek—Škrlatica.

Čez nekaj dni se je oglasil pri nas na Belci tovariš Stane, pa sva jo mahnila v Vrata k Torkarju v vas, da smo pregodli v veseli družbi ves večer. Kdor še ni imel sreče, da bi poslušal naše »koncerte« v Aljaževem Domu, ta še ne ve, kaj je godba v planinah. Naš »triglavski jazz-band«, katerega požrtvovalno vodi s svojo harmoniko oskrbnik Torkar, je že marsikateremu turistu pregnal slabo voljo in mu izvabil smeh na lice. Najbolj vnetim je celo privzdignil težkó okovane in

spéhane nogè, da so se zavrteli v poskončno polko in prešerno zara-
jali — skratka, vojaška »muzika« je tu dobila posebne vrste tekmo-
valko. V našem orkestru so zastopani »domači« instrumenti, od har-
monike, pokrovk in kuhalnic tja doli do godrnjave metle! Tako go-
demo in krajšamo večer sebi in drugim, dokler nas planinska poli-
cijska ura ne prežene na ležišča. Drugo jutro pa jo mahnemo ko-
rajšni in spočiti križemsvet po resnejših opravkih.

Turisti, ki ogledujejo gorè okoli Aljaževega Doma, večkrat za-
menjajo 2500 m visoki Rokav s Škrlatico, ker je le-oni videti odtod
višji in bolj impozanten, Škrlatica pa se skriva tam zadaj na levo v
obsežnih meleh Srednjega Dolka in se zadovolji s tem, da pokaže
svoje veličanstvo šele tistemu, ki se potruzi višje. Lepota tem bolj
privlači in veže, čim težje se dokoplješ do nje, čim bolj se skriva v
svoji skromnosti; a junak te prevzame tedaj, če stopi predte v vsej
svoji mogoti in močatosti, da kar osupneš in se odkriješ, kakor bi
srečal kralja. In vse je tukaj, v tem božjem koščku naše gorenjske
dežele: junak Triglav, ki ne potrebuje stražarjev — saj je sam pre-
mogočen. — in lepotica Škrlatica, ki jo čuva ostro zobovje ogromnih
sten in prepadov, na vsakem koncu zvest vojščak. Na to stran proti
Vratom stoji na straži, oborožen v težak skalni oklep, gardist Rokav
in strmo upira svoje žarko oko v resnega tekmeča, v Triglav: oba
imata pogleda uprta v krasotico Škrlatico...

Rokav, na katerega sva bila namenjena s tovarišem, se vidi iz
doline kot izrazit in samostojen vrh. Je pa pravzaprav zadnji stolp
v grebenu, ki se odcepi od Velikega Dovškega Križa na jug in tod
prehaja v 800 do 900 m visoko steno, ki temelji v razsežni kameniti
groblji med travnatimi rebri in skrivljenim bukovjem. Po sredi stene
se vleče v vsej višini ogromen žleb in izstopi v grebenu na levo od
vrha; žleb sva nameravala v glavnem porabiti za vzpon, če ne bi med
potjo kaj drugega kazalo.

S poti, ki zavije od Aljaževega Doma v Dolke in na Škrlatico,
sva jo ubrala na desno v gosto hosto kmalu spodaj pri jasi, kjer so
poleti tako debele jagode in borovnice, da komaj utegneš mimo.
Skozi hosto sva se prerila v grapo, ki privede blizu Šlajmerjeve vile
izpod Srednjega Dolka. Ker je po grapi plaz polomil drevje in je
precejšen del gozda tudi posekan, je pot precej olajšana. Ko sva
prišla do konca te frate, sva zavila desno v redki bukov gozd in se
med debli neovirano dvignila na rebro, ki loči omenjeno grapo od
one, ki pridržuje izpod Rokava, nakar sva hodila kar po rebro kvišku,
da nama ni bilo treba hoditi v globoko strugo in izgubljati precejšnje
višine. Je pa še izpeljana po strugi do stene slaba in zapuščena steza,
kakor sem ugotovil pozneje, ko sem z drugimi tovariši turo ponovil,
in je zatorej odveč hoditi skozi grmovje in hosto, ker s tem izgubljaš
samo čas. Ko sva prišla po rebro že v višino prodnatega kotla pod

steno, sva šele zavila desno na prod in po njem na snežišče, ki se drži skozi vse poletje v kotu kotla, kjer se spajata oni žleb v Rokavovi steni in tisti, ki so ga plazovi urezali z Malega Dolka (med Škrlatico in Vel. Dovškim Križem). Tu se šele odpre pravi pogled na Rokav, ki je podoben odtod po svoji obliki Prisojniku: ista široka pleča z velikim turnom v sredini. Stena se vrže nazaj in odkrije prej nevidne velikanske prostore in možnosti; komaj verjameš, da je to tista masivna in grozeča stena, ki si jo s skrbjo in nezaupanjem opazoval od Aljaževega Doma.

S snega sva splezala čez nizek prag tik pod steno, kjer sva se preobula in navezala ter potem, ko sva se umaknila po ploščah nekoliko na desno, vstopila v južno steno Rokava. Kam? V južno steno? Kar slišim, kako nekateri tako izprašujejo in se čudijo, in zato po moji misli morda ne bo odveč nekaj splošnih besedi. Dasi sem z vsem srcem plezalec, vendar rad hodim po nadelanih potih in nisem zavzet samo za »severne« stene in prvenstvene ture. Če me kaj zanima, grem pogledat brez ozira na to, ali bom prišel na vrh od juga ali od severa, kot prvi ali kot deseti, s težavo ali igraje, ker nisem ne sportnik in ne rekorder. Zato tudi odločno nasprotujem trditvi našega planinskega očeta, da je alpinizem sport, pa četudi v najzlahnejšem pomenu besede. Pravi alpinizem je več, vse več! Alpinizem vzgajaj duha od materije k idealom in ga poplemenituj, bodi šola, ki daje rast vsebine polnim značajem, ne morda le mišicam in »dobri formi« atletov; alpinizem ni tiste vrste sport, kjer gre le za prostor in čas, pa za različne zmage. Zbôde me, če slišim koga objestno govoriti, da se je z gorami »bojeval«, jih zmagal; tako more govoriti le tisti, ki je planinam za njihovo mogočno dobrotljivost nehvaležen. Kakšne so sile planin in kakšne so tvoje, ubožec? Tu ni nasprotnikov, smo samo prijatelji! Nasprotnik je v tebi samem: vzgajaj sebe egoista, uči se žrtev za skupnost, samega sebe zmaguj — to je največja zmaga. Plezarija ti bodi sredstvo in ne cilj; potem te tudi južnih sten ne bo sram. A izvršil boš lahko tudi marsikatero prvenstveno turo, niti »severne« stene ti ne uidejo, izkušenemu in zrelemu. — —

Oni ogromni žleb je spodaj neprestopen, ker je pregladek in prestrm, deloma celo po več metrov hudo previsen: voda in plaz razumeta svoje delo! Hoden postane šele višje pri turncu sredi stene. Pač pa je stena od njega na desno zelo dobro razčlenjena in skoro povsod prehodna, čeprav s travo porasla skala ne nudi najlepšega plezanja; saj je tak teren tudi dosledno krušljiv. Pomagaš si na ta način, da hodiš po kolikor mogoče čistih stopih, z roko pa vsak sumljiv prijem prej preizkusiš, preden se nanj obesiš. V dnu te stene drži na desni rob široka polica. Z nje sva splezala čez precej siten previs v travnato steno, po kateri sva potem plezala po žlebovih

in zajedah, pa spet po ozkih in izpostavljenih poličkah precej visoko v strugo večjega žleba. Po dnu žleba in deloma po njegovih bregovih sva prišla kaj hitro in brez najmanjših težav vstric onega velikega turna v sredini stene. Turnov je tu pravzaprav več. Sploh je stena silno razčlenjena in razorana, da najdeš v njej vse mogoče oblike, od položnih drnastih pobočij do najgladkejših in najstrmejših sten. Med velikim stolpom in manjšim robom sva zlezla skozi ozko škrbino in na oni strani dospela v tisti žleb, ki preseka celo steno; šele tu postane žleb prehoden. Zadaž za velikim turnom se zopet odpre obsežno pobočje, zasuto s prodom, ki ga nanosi plaz in huda ura z višjih leg in ga tu deloma odlaga. Ker je po žlebu na nekaterih krajih še ležal sneg in ker tvorijo tudi krajši pragovi oviro, sva plezala desno ob njem po zložnih ploščah in kratkih zarezah kvišku ter šele višje zavila v žleb sam. Pri zadnjem snegu sva še obnovila zalogo pijače, potem pa splezala po silno krušljivi rdeči skali na majhen grebenast izrastek vrh žleba.

Tu se šele začne prava stena, gola in trdno zgrajena; spodaj so le travnate strmine in prodnata pobočja. Veliki žleb se tod cepi; glavna struga drži v vrsto kaminov v isti smeri še naprej gori do grebena, manjša pa bolj na desno. Ker se nama je le-ta zdela za najino namero bolj pripravna in je po najinem računu vedla bolj naravnost na vrh, sva prečkala nekaj metrov na desno roko in splezala potem po lahki steni pod neko navpično mesto. Tu sva morala zaviti še kakih 10 metrov počez, če sva hotela priti v najin žleb, in sicer čez zelo strme in gladke plošče. Tovariš se je dobro utrdil na pripravnem mestu in napeljal vrv čez trden rob, da me je varoval, ko sem se podajal čez to zelo težavno mesto. Oprimki so tukaj zelo redki in neznatni, prav tako stopi, da moraš s silno previdnostjo in zelo počasi, brez vsakega sunka, prenašati težo in prestopati dalje. Prav na sredi plošč pa se naklonjenost občutno zveča. Na razpolago imaš en sam dober oprimek, ko moraš v dolgem koraku prestopiti počez čez ploščo, ki je tam spredaj prav kakor nalašč prerezana z ozko špranjo, v katero lahko trdno zagvozdiš stopalo in se potem pretegneš naprej, nagnjen k steni in oprt vanjo z dlanmi, do dobrih prijemov. S pomočjo teh oprijemov, z zagvozdenim podplatom in s trenjem ob ploščo potem dosežeš desni žleb, ki je že bolj podoben kaminu. Treba pa je paziti, da ne zaideš previsoko v ploščo, ker ti tam zmanjka opor — kakor jih je meni — in ne moreš nikamor. Glavno je, da prideš z nogo v ozko špranjo in še korak naprej. To prečkanje je precej težavno, v splošnem najtežje mesto na vsej turi. Ko sem pozneje hodil s tremi tovariši tod na Rokav, so oni trije splezali raje čez navpično mesto skozi plitvo zarezo nego čez ploščo kakor jaz. Zareze si nisem ogledal, ker sem bil takrat, ko so jo oni izbrali za prehod, že čez plošče in višje za robom, odkoder sem jih

zavaroval; rekli pa so, da je v zarezi en sam prestop precej siten, drugače pa gre prav dobro.

Ko sva bila torej oba srečno preprečkala tisto težavo, sva splezala po žlebu do peščenih teras in ob njih levem robu dalje. V tem odseku stene se vrste v desno široke vodoravne terase, ločene vsak-sebi s strmimi stopnjami in gladkimi previsi, bolj v sredi stene pa se pogube v razčlenjenih skalah; le kakšen previs se še sempatje dvigne kakor za opomin in zagradi pobočje v vsej širjavi kakor s plotom. Terasa same in mnogolične stene nad njimi, gladke ko spomladanji bukov list, nudijo sliko, da se je zlepa ne nagledaš. Kakšne sile so bile tu na delu, da so oblikovale te prečudne fantastične podobe!

Že zelo visoko se žleb, po katerem sva lezla, izgubi v steni, njegovo izhodišče pa je zapaženo (zagrajeno) z višjo previsno stopnico. Ta stopnica ima na enem mestu široko, razčlenjeno zajedo, katere robovi so ob vrhu toliko navzven pomaknjeni, da lahko nekoliko gvozdiš. Spodaj pa ti gvozdenje nadomestujejo redki, pa zelo trdni oprimki — le vstop v zajedo je nekaj težavnejši, ker se je treba precej visoko prestopiti in potem v razkoračeni stoji varovati nazaj visečemu telesu ravnotežje, dokler se ne potegneš višje in zagvozdiš. Nad zarezo je nekaj časa zopet viseča terasa, s katere prideš skozi kamincek, ki je ob robu pokrit, in po položnih skalah na greben desno od vrha. Nekaj korakov po posuti terasi v levo in čez razčlenjeno previsno stopnjo naju je privedlo že v sklepno kupolo in koj nato na vrh Rokava, kjer sva si po deveturni hoji privoščila daljši počitek.

Najlepši trenutek na turi je pač tisti, ko po krajšem ali daljšem naporu srečno dosežeš svoj cilj, vrh, tam lepo sedeš, odložiš nahrbtnik in se zazreš, sam s seboj zadovoljen, čez stene in grebene v daljavo. Kje daleč so skrbi in nadloge, kako nizko je vsakdanjost! Saj se ti zdi, da je vedno nedelja in praznik, kadarkoli romaš po naših robih, da venomer potrkava in vabi k veliki maši. Oj škoda, da jih privabi tako malo! Večina izgreši pot in hodi mirno na prazne zabave in sijajne veselice, med grmado časopisov, k litrčku i. dr. Čemu? »Da bi se iznebil skrbi in teže vsakdanjega boja za kruh in obstanek!« Motiš se, človek! Še bolj te bo pritisnilo ob tla, še več bo skrbi in nesreče! Prijatelj, z nami pojdi!...

Z vrha sva opazila pod Škrlatico turistovsko družbo, veselo sva ji zavriskala v pozdrav, da se je ozrla in odzvala. Povedala sva ji še, kod dobi vodo, potem sva se podpisala v veliko piramido, ki sva jo bila zgradila na vrhu. Znakov, da bi hodil kak turist že tod okoli, nisva našla, ker je vrh pač preveč od rok. Štampilje in knjige tu gori ni.

Med turo še nisva vedela, kam se bova obrnila nazaj grede; zanesla sva se na dober instinkt in na srečo. Ko sva torej z vrha gle-

dala za sestopom, se nama je zdelo najbolj naravno, da se spustiva v Mali Dolek, to je v kotlino med Škrlatico, Vel. Dovškim Križem in Rokavom, ter se potem spet dvigneva gori na stezo, ki drži na Škrlatico. Na ta način bi zamudila najmanj časa, ko bi ne bilo treba prav doli v dolino iskati prehoda. Treba se je bilo namreč podvizati, ker je ura kazala že tri popoldne.

Zavila sva torej nekaj metrov po grebenu proti Dovškemu Križu in sva se koj v prvi škrbini obrnila na levo navzdol. Iz škrbine drži namreč v Mali Dolek prodnat žleb, ki po malo metrih pridobi na strmini in se zoži v kamin, vodeč potem po steni doli na prodišče. Kamin je lahek; po njem se spuščáš večjidel na ta način, da prestopaš nižje v razkoračeni stoji, z rokami pa se upiraš ob kaminove strani, medtem ko je hrbet obrnjen v steno, tako da gledaš lahko podse, kam boš stopil. Tako plezanje je silno lepo in nadvse zanimivo — sploh se v kaminih človek od sile dobro počuti, posebno še doli grede, ko se ne spéha in zasope kakor se navkreber. Seveda mora biti kamin dosti globok in njegovi stranici druga od druge primerno oddaljeni.

Na melu pod kaminom sva se obula v okovanke, da sva zatem v dolgih skokih odbrzela na dno Dolka. Kar cel plaz kamenja sva ujezila, da jo je ubral za najinim dirjanjem po sipini in zarisal v prod dolgo svežo drčo. Iz kotline, ki je po svoji monumentalni grebenski ograji čudno podobna Amfiteatru, sva hodila v vijugah čez daljše otajano snežišče že v vzhodnem pobočju Škrlatice; vrh snežišča pa sva jo udarila po žlebovih in skalah na desno navzgor, ker sva se odločila, da obiščeva še vrh Škrlatice in ne greva takoj doli po poti, ki bi jo mogla doseči še prav nizko, tam nekje, kjer se spleza iz Srednjega Dolka na južni greben. Na stezo sva prišla za lučaj kamenja od vrha. Na njem sva se pomudila le toliko, da sva se malo ozrla; potem pa v dir nazaj po stezi, ker so se zadaj za Prisojnikom in Razorjem začeli kopičiti črni oblaki; v daljavi je za opomin celo zagrmelo. Hitro sva bila na zelenici pri onem globokem požiralniku s snegom in studenčkom, odkoder sva prav lepo videla vrh Rokava in piramido na njem. Vendar se je Rokav naveličal najinih radovednih pogledov, zavil se je v črno meglo, ki jo je bilo prineslo tam od Prisojnika in čez Škrlatico.

Ker ni bilo nič več videti, sva jo pobasala naprej. Gledala sva predse na stezo in zato nisva zapazila, da je za nama že nevihta. Šele, ko je prav nad glavo zagrmelo, da naju je kar vrglo naprej, in se je vsul v debelih kapljah dež, sva utegnila pogledati tudi na vreme; a bilo je prepozno. Stane je flegmatično pospravil v nahrbtnik gornjo obleko pod streho ter je potem prostodušno odžvižgal v kopalnih hlačah za menoj, ki sem se ustavil le toliko, da sem spravil pod streho jopič in srajco, potem jo pa v dolgih skokih pocedil pred debelo in trdo točo čez prodišča pod Dolkovo Špico (Rogljico). Ustavil sem se

šele blizu križpotja, kjer se cepi pot proti Križki Steni, in se zatekel vedrit v prostorno luknjo nad stezo. Oblekel sem suhi jopič in počakal tovariša, da sva čez čas, ko se je huda ura unesla, spet skupno nadaljevala pot v Aljažev Dom.

Tura na Rokav in potem čez na Škrlatico je prav lahka, da se je zamore podstopiti tudi začetnik-plezalec, če je le vztrajen; pobere pa ves dan (do 14 ur in čez). Interesantna in užitna je od sile, da ti na njej čas kar sam od sebe mine.

5. Amfiteater—grebeni Široke Peči—Vrata.

Že takrat, ko smo preplezali Mizo, so nam ostali v dobrem spominu grebeni Široke Peči, ki v velikem polkrogu zapirajo Amfiteater proti severu in zapadu; ko sva pozimi z Jožem kovala plezalne načrte za poletje, sva med prve nove ture pritegnila tudi to. Vendar nam je koncem junija, ko smo se mudili po turi čez severno steno Široke Peči v Martuljku, lenoba zlezla v ude in se nam ni ljubilo hoditi še enkrat nazaj v Amfiteater, kjer smo v skalah prebili tisto mrzlo noč. Odšli smo raje v Vrata in preplezali dr. Jugovo smer, grebene pa smo odložili na poznejši čas. Joža je bil pozneje precej časa zadržan pri filmanju; šele začetkom avgusta se je za nekaj dni odtrgal.

Naša prva pot je bila seveda zopet v Martuljek.

Z Jožem sva prišla že popoldne na planinico v Jásenih, kjer sva uredila v seniku vse potrebno za čez noč, potem pa sva uživala do večera gostoljubnost ljubljanskih bogoslovcev, ki so si v bližini senikov postavili lično kočico, da tam v Martuljkovih lepotah preživljajo svoje počitnice. Ko se je spustila na zemljo noč, sva zlezla na mehko mrvo in počasi zadremala, dokler naju ni predramil Stane, ki je šele v pozni noči primotovilil za nama. Še dolgo v noč smo potem kramljali, dokler nas ni drugega za drugim premagalo in »vzelo«. Ej, kdor še ni spal v Martuljku na dišeči mrvi, še pojma nima, kaj je najprijetnejša postelj!

Zgodaj smo odšli Za Ak in potem po že opisani lažji poti v Amfiteater do velike skale, kjer smo bili prejšnje leto uživali mehko meglo. Med potjo smo še izdrli tista dva klina, s pomočjo katerih smo se letos (26. VI. 1928.) ob povratku iz Amfiteatra varno spustili čez vstopni prag. Saj: kaj se ve? Bolje je, da nosiš te reči preveč za seboj ko premalo. Medtem, ko je Stane lovil tam okoli motive, lani zamujene, sem jaz natočil višje gori vode, ki teče po majhnih žlebičih čez zaledeneli sneg; nato smo krenili desno čez sneg in grušč pod steno prvega stolpa in takoj zatem v kratek kamin. Prve metre je šlo dobro v čevljih, v sredini pa postane kamin čisto gladek, da z okovanim podplatom ne najdeš opore in ti nogo povsod izpodnese. Zato smo obuli kar tam, zagvozdeni po kaminu, plezalke in se še navezali, da vrv ni delala toliko nadleže ko v nahrbtniku.

V plezalkah je šlo gladko do vrh kamina in potem po posutem visečem pobočju na prvi stolp, visok kakih 2400 m, kakor je pokazala Stanetova višinska ura. Posedli smo po skalah in počakali na solnce, da je Stane zamogel spet s svojo mišnico na dan, midva z Jožem pa sva izzivala odmev, ki je tod posebno zgovoren. Solnce je bilo kmalu dosti, dá, pozneje na greben celo preveč. Ko smo ga pa pozneje ob sestopu s Široke Peči potrebovali, da bi pometlo meglo, nam je, kakor zaradi našega pritoževanja užaljeno, ušlo...

Pred nami so se vrstili v dolgem obroču sloki turnci in so nas prijazno vabili. Kakor je bilo videti, nismo imeli pričakovati nevarne in težke ture, le v daljavi nas je plašil en sam zob, podoben sladkornemu stožcu; videti je bil na to stran do dna popolnoma gladek. Prav skrbelo nas je, če ga bomo mogli kod obplezati; da bi mogli nanj, nam še v misel ni hodilo, ko je bil tak. Pa smo se potolazili s tem, da bo iz bližine vse drugačen in da bo na drugi strani proti Poncam, kamor nismo videli, pač prehoden. Bo že šlo!

Čez prva dva turnca smo po skalah in odkruških kar knogam hodili po slemenu grebena in dospeli v škrbino pod četrtem. Da smo prišli na tegá, smo morali splezati čez kakih 7 m visoko, navpično steno, ki je bila težavna zategadelj, ker je skrajno krušljiva; v krušljivi skali je dober oprimek precej iskana redkost. V navpičnih mestih se moraš vedno zaupati le zanesljivim oporam; če je skala krušljiva, je treba precej previdnosti, da za vsako oporo poprej preizkusiš robove, če zdrže, dočim se v bolj nagnjeni steni v sili poslužiš tudi napokanega roba, ga tiščiš v podlago, ne pa vlečeš iz nje. Seveda, vse ravnovesje in težo prenesti na krušljivo skalo, ni priporočljivo; saj je že en sam razmajan oprimek lahko usoden, če se izpulji. Jaz se ga ognem, koder le morem!

Na četrtem turnu smo naleteli na starega znanca — kamenitega možica, ki smo ga bili tam postavili ob priliki, ko smo Joža, Pavla in jaz izstopili iz severne stene. To je gotovo, da smo ga bili veseli! Od tam smo se spustili po strmi steni v globoko škrbino, v katero privede iz severne stene preširok kamin, ob vrhu tako zamašen z debelimi skalami, da tvori globoko okno proti Martuljkovi dolini. Naslednji višji stolp smo obšli levo po ploščah, ker pobere preveč časa, če leze človek na vsak rob in se drži skoz grebena. Saj je za vsakim turnom itak vedno škrbina, v katero moraš priti odkoderžeboji.

Mislili smo, da bomo s šestega stolpa, na katerega smo splezali po krušljivem kaminu in zadnjih 10 metrov po dobri, trdni steni do 75° naklona, prav brez ovir hodili naprej po grebenu; pa smo se precej ukanili. Greben se nepričakovano mahoma pogrezne v globoko in ob vrhu komaj kakih 15 metrov široko škrbino, ki se v dnu zoži v ozko rez, nad katero se dviga v obe strani nerazčlenjena ma-

sivna stena. Osupli smo morali kreniti po skalnem rebbru na levo doli, kjer se nam je ponudila za robom prehodna možnost v obliki 4 metre visoke navpične špranje, ki je zelo na ozko zarezana med dve skalni kladi. Zgoraj nad špranjo je zanesljiv rob, na katerega se z rokami obesiš in splaziš čez skalo v špranjo, v katero potem gvozdiš kolena in poprijemlješ ob robu in na zagvozdjenih kamenih; le nahrbtnik je v veliko napotje, ker se drgne in zajemlje ob steno na levi. Pod špranjo je viseča peščena stopnica, raz katero stopiš skozi krušljiv kamin v dno škrbine. Pot na naslednji stolp drži potem še nekaj metrov s škrbine na levo navzdol proti Amfiteatru skoz kratek kamin, ki se jenja v širokem žlebu. Iz tega žleba se odcepi v steno prihodnjega turna vodoravna polica. Polica, rdeča in od sile krušljiva, se iz vodoravne lege naenkrat dvigne nekaj vertikalno, nekaj poševno na levo navzgor po steni in se toliko v steno zajé, da se sprevrže v plitev kamin. Ta kamin pripelje ob vrhu v ozko škrbinico, na katero je povezana podolgasta skala tako, da je med njo in vrhom kamina majhno naravno okno. Ko smo priplezali do okna, smo se od leve strani povzpeli na skalo in prestopili po njej kakor po brvi na drnasto pobočje in tako na najvišji stolp grebena (ca. 2500 m).

Na tem kraju se greben, ki ima do sem smer na zapad, zasuče v krajšem loku proti jugu in se potem spet nadaljuje v lahno ukrivljeni črti do vrha Široke Peči. Pogledu se odpre tod spet nov svet: veličastni kotiček od Špika sem do obeh Ponc in Malega Dovškega Križa, ki šele z višave prav razodene svojo prostorno samoto. Dva stolpa smo naprej grede obšli od leve, tretjega in četrtega pa z desne strani (proti Poncam) in smo se tako vedno bolj bližali tistemu gladkemu stožcu.

Začela nas je pobirati huda žeja. Saj smo hitro hodili, da smo bili vsi zasopli! Z naglim dihanjem, kateremu je pomagalo še solnce, smo dobro izsušili grla, da je bila steklenica že v oni globoki škrbini prazna do zadnje kaplje. Imeli smo sicer s seboj še eno zvrhano čutaro, toda vsebina — brrr... Joža namreč včasih vzame s seboj na turo kako kapljo žganja, v njem namoči potem zelenega gorskega pelina in vse skupaj zalije z vodo. Tako prirejena pijača se s klasičnim imenom imenuje »grinšpon« in služi pregretemu hostarju zato, da se ne prehladi; če je mraz, pa zato, da manj zebe: univerzalno sredstvo, kakor Elsa-Fluid. Joža sem zaradi tega že večkrat ozmerjal, pa pri njem je, kar se »grinšpona« tiče, vsak ugovor kakor bob v steno. Stane mu tudi pomaga; tako ostane moj okus v manjšini. Joža je torej imel svojo izvirno brozgo s seboj. Stane je prispeval notri še nekoliko črne kave, vina in malinovca; ta združena tekočina (tekla je namreč še) je bila v kraški žeji edina pijača. Joža in Stane sta jo pridno lokala, jaz sem se nekaj časa držal precej rezervirano, dokler me ni Joža zapeljal s hinavskim obrazom in s prijazno ponudbo.

Nagnil sem čutaro in potegnil — kaj sem hotel, ko sem bil pa žejen ko kap! Za tako žejo pa je naposled dobro vse, kar je mokro; in naš »grinšpon« je bil moker.

Zadnji stolp pred stožcem smo obšli od desne. Joža je zabil blizu škrbine klin za spuščanje, ker je bilo treba kakih 10 metrov navzdol po gladki, strmo izpostavljeni plošči. Ko je bil klin že zabit, smo šele opazili prav v levem kotu za robom med ploščo in navpično steno stolpa lepši prehod nego po sredi plošče. Tam je namreč stena v višini pol metra nad ploščo izpodjedena in tako izdolbena, da je ta tvorba podobna ozki polici, nad katero je poveznjen obokan strop. Ta zajeda seveda ni prida globoka; saj ponekod še sam život brez nahrbtnika težko stlačiš vanjo; pomaga pa le precej. Joža in Stane sta splezala po njej na ta način, da sta, kolikor mogoče z vsem telesom obrnjena postrani, rila po zajedi naprej; seveda sta imela dosti komedij z nahrbtniki. Meni, ki sem bil zadnji na vrsti, se je zdelo škoda, da bi puščali klin v skali — saj plezanje po zajedi ni nevarno; zato sem ga kar izrobkal, vrv pa za vsak slučaj potegnil okrog velike skale, da sem bil tako odzgoraj varovan, kakor onadva popred na klinu, ko sem se splazil bolj zunaj ob robu zajede do tovarišev. Bilo pa mi je menda sojeno, da premerim pot še enkrat, ker se vrv, ko sem jo vlekkel za en konec k sebi, kar ni hotela ganiti; ovita okrog ostre skale, se je zajedla v ostre robove in špranje, da sem moral odložiti nahrbtnik in spet kolovratiti ponjo v škrbino. Oprostil sem jo in se zadovoljil s tem, da me je Joža varoval odspodaj, ko sem se, znak zleknjen po plošči in z rokami oprt ob strop, tlačil skoz zajedó. Seveda sta tovariša po svoje občudovala mojo »plezalno tehniko, kar se vrvi tiče«, in sta mi v priznanje moje nerodnosti celo dovolila nov požirek »grinšpona«.

Po poličastih stopnjah in ostrih zajedah smo kar na lepem obšli tisti grozeči »sladkorni« stožec in smo mu za hrbtom demonstrativno zlezli na golo teme. Celó od spodaj bi bilo mogoče nanj, če bi se človek baš silil. No, mi smo bili zadovoljni, da nam ta »cukrček« ni prizadejal nobene grenkosti, razen skrbi iz daljave. V zahvalo smo ovenčali njegovo plešo z dičnim možicem na dva roglja; tako smo bili vsi skupaj potolaženi. Ta stožec je zanimiv tudi zategadelj, ker je sestavljen iz samih okamenelih polžev in školjk, kojih obrisi se prav dobro poznajo, če kamenito skorjo s kladivom nekoliko odkrhneš. Tudi drugod po grebenu naletiš na čedne eksemplarje; a nikjer jih ni v taki meri ko tukaj. Kod vse je v sivi davnini pelo morje svojo bučno melodijo! Zdaj pa brodimo tod okoli po golih pečeh in stenah; morje se je prelilo, ostal je le še spomin.

Kar brzo smo prehodili odtod naprej še tisti skrhani greben do vrha Široke Peči; saj ni prav nič težaven, le razpokan je ves in z ostrimi zobovi posajen, kakor pač vsi grebeni.

Treba je bilo le še v Vrata!

Tovariša sta tam doli že hodila, pot jima je dobro znana, seveda, če ni — megle. Mi pa smo takoj pod vrhom zabrodili v gosto sivino, ki nas je vsepovsod zalila. Tavalj smo precej časa po južnih plečih Široke Peči in nekajkrat prenizko zašli nad strmoglave pragove, preden se je megla toliko razkadila, da smo ubrali približno pravo smer. Obšli smo po zelenicah in meleh pragove in pod njimi ujeli drobno gamzovo stezico, ki nas je privedla končno na prostorne peske in nižje v bukovo goščavo. Tu nas je zatekla noč, pa nam le ni bila kos, ker se Joža tam že dobro spozna, da tudi v temi izgrebe izmed krevljastih korenin stezo.

Ko smo prišli v Aljažev Dom, najprej nad vodo in zopet vodo. Potem smo kar pocepali po klopek okrog mize; saj smo bili od ranega jutra do trde noči na naporni in žejni turi. Ta večer nam niti »triglavska jazz-banda« ni šla ne od rok ne v noge.

Dr. V. Korun: NEKDAJ V STARIH CASIH . . .

»Janko, ali veš, kaj je bilo danes pred petindvajsetimi leti?« je vprašala Medetova gospa svojega moža, ko mu je po kosilu postavila črno kavo na mizo.

»Danes pred petindvajsetimi leti?« je Mede ponovil in se zamislil. Nato je pa dejal: »Preveč me vprašaš. Kaj posebnega menda ni bilo, ker se ne spominjam.«

»Pač, pač! Nekaj zelo važnega, za naju namreč.«

»Kaj neki?«

»No, 16. julija 1904?«

Mede je vnovič pomislil. Ker se pa le ni mogel domisliti, je gospa pomogla njegovemu spominu s tem, da je izrekla besedo »Ojstrica.«

Tedaj se mož nasmehne in pravi: »Kaj? Ali je odtlej že petindvajset let? Starava se, starava!«

»Ne kliči volka, da res ne pride!« ga gospa zavrne in dostavi: »Sicer pa, ali nisem videti vsak dan mlajša?«

»V katerem zrcalu? Jaz tega, žal, ne opazim.«

»Seveda ne, ker ti oči pešajo prav tako kakor spomin, da se niti več ne spominjaš, kako sva se spoznala. Ali ne takole: Jaz sem s svojo družbo lezla proti vrhu, ti si šel pa nekaj korakov za nami. Kar zaslišim: ‚Kako pa hodite? Pazite vendar!‘ in ko se ozrem, zagledam, da se držiš za golenico, ki ti krvavi. Nekdo izmed nas je bil namreč tako nerodno stopil, da je sprožil kamen, ki te je zadel v nogo. Tedaj sem se nevtegoma splazila k tebi, čeprav te nisem poznala, in sem ti s svojim robcem rano obvezala. In kako spretno! — ‚Gospodična, vi ravnate kakor kak doktor!‘ si me pohvalil. Kaj ne?«

»Mh!«

»Nič mh! Res je bilo tako. Robec imam še zdaj za spomin spravljen.«

»Ali kamen tudi?«

»Menila sem, da ga boš ti shranil; zato ga jaz nisem!« ga je smeje se zavrnila; nato je pa nadaljevala: »In ko sem te obvezala, sva se drug drugemu predstavila: Janko Meda, Julija Vrličeva. Tako sva se seznanila. Ali ni bilo lepo?«

»Kaj?«

»No, da sva se seznanila. — Potem sem te še drugim predstavila; in ko smo prišli na vrh, smo posedli, ti zraven mene, pa veseli smo bili in se ponašali, da smo se na Ojstrico povzpeli. Le Jekler se je kremžil in te grdo gledal, ker je bil na tebe ljubosumen. Ti si mi pa skrivaj pošepetal: ‚Siromak bo iz obupa še v prepad skočil.‘ Pa ni.«

»To je, da ni; saj vendar ni bil tako neumen, da bi radi take malenkosti v prepad skakal.«

»Zaradi kakšne malenkosti, praviš?«

»I no, da sem zraven tebe sedel.«

»Ne zbog tega, temveč ker je slutil, da iz moje prijaznosti do tebe ne bo nič dobrega nastalo.«

»Za koga? — Za mene ali za njega?«

»Za njega vendar! Kaj se delaš tako topoglavega, ko nisi! — Slutil je, da bom zaradi tebe njegovo snubitev odklonila.«

»In to imenuješ ti: nič dobrega za njega, in dosledno po tvoji logiki seveda: dobro za mene?«

»Kako pa drugač! Saj si mi še tisti večer v Kocbekovi koči za-trjeval, da jaz edina te morem srečnega storiti.«

»Ni mogoče.«

»Res je, res, táji ali ne táji! — In kako je bilo tam lepo! Plesala sva kakor nora; veš, v tistem tesnem prostoru ob pogradu z osmimi ležišči. Prav za prav plesati niti nisva mogla; kar stopicala sva po taktu, kakor ga je dajal moj brat s tem, da nama je žvižgal, drugi so pa peli. Še danes znam tisto pesem:

Zemljice bi jedel,
vinčee bi pil,
mlado dekle ljubil
pa se veselil.

Noga te ni več bolela; pač pa si tožil, da te srce boli. Seve, ker si bil tako hudo zaljubljen. ‚Ko bi bil kak duhovnik navzoč, si dejal, ‚kar tukaj v kapelici bi naju moral poročiti.‘«

»Ker sem bil neumen.«

»Zaljubljen si bil, pa ne neumen. — Oh Janko, zakaj nisi več tako zaljubljen?«

»Beži, beži! Po petindvajsetih letih zakona pa zaljubljen! To je proti vsem pravilom modernega življenja! Ločen bi moral biti, najmanj trikrat, ko bi živel s časom, nikar pa zaljubljen.«

»Saj si mi vendar takrat obljubil, da me boš vedno enako goreče ljubil!«

»Ali ti ne pravim, da sem bil iz uma?«

»Videti si res bil. Take si uganjal, da se je pograd, na katerem smo ležali, od našega smeha kar tresel. — Povej no, ali se še dandanes tako zabavajo po planinskih kočah!«

»Kako pak! To je bilo nekdanj v starih časih! Sedaj je vse drugače. Vesele hribolazce diletante od takrat so izpodrinili resnobni alpinisti strokovnjaki. Teh stremenje je pa vse drugo, kakor je bilo onih. Prvi so hodili na gore za kratek čas in razvedrilo, ti pa hodijo, da se veljavijo v plezi in višini. Da, da! Biti turist svoje dni ni bilo niti težavno niti nevarno. — Zanj je veljal že vsakdo, kdor je hodil na Zgornji Rožnik zajtrkovat. Ko sem se jaz v tistih časih prvi povzpел na vrh Jeterbenka, so vsi uglednejši časniki mojo sliko priobčili; bili so pa tudi ljudje, ki so me zaradi tega višinskega uspeha hodili gledat in občudovat, med njimi celo lepe gospodične.«

»Prismoda, prismojena!«

»Kaj ne, ti misliš, da sem bil prismoda, ker sem se stavil v smrtno nevarnost, ko sem na Jeterbenk plezal?«

»Nehaj no! Prismoda si zato, ker tako prismojeno govoriš, češ, da so te hodile gospodične občudovat.«

»Jih pa vprašaj, ako mi ne verjameš! — Vidiš, tak slaven turist sem bil takrat. Danes moram pa vesel biti, ako se smem šteti za gričnika. Kajti kdor se ne more ponašati, da je severno steno Triglava križem kražem preplezal ali da je prišel z Malega Triglava na Veliki Triglav po rokah z nogami navzviš, ta dandanes —«

»Oj, kaj vse si izmišljaš!« ga gospa prekine. »To bi bilo vendar pohujšljivo, ko bi dame po rokah koracale z nogami navzviš!«

»Prav nič ne. Kaj meniš, da hodijo današnje alpinistke na gore v širokih krilih, v kakršnem si bila ti na Ojstrici! Hlače imajo spodaj in zgoraj. Kako naj bi bilo potemtakem pohujšljivo! Nobena npravstvena komisija, tudi če bi bila sestavljena iz samih krepostnih matron, bi se ne imela nad čim spotikati.«

»Kako pa plešejo? Ali tudi v hlačah?«

»Kje plešejo?«

»No, v planinskih kočah.«

»Vidi se, da je že davno tega, kar si zadnjič bila na gorah; sicer bi vedela, da se dandanes celo nerado trpi, ako kdo v koči glasno govori, kamoli, da bi plesal ali pel! Vidiš! Vprav zato ti ne sodiš na planine, ker si vse preveč glasna; pa tudi zaradi tega ne, ker imaš.

to slabo navado, da potoma pomaranče ješ in njih lupine po gorskih stezah mečeš. To se pa na gorah ne sme, da se narava ne kvari.«

»Seveda, seveda! Prazen izgovor! Šla bom, da bom vsaj videla, kaj v kočah delajo, če ne smejo ne peti ne plesati.«

»Da bi zategadelj hodila! To bi bilo čisto nepotrebno. Saj ti jaz z dvema, tremi besedami povem: Ne delajo pravzaprav ničesar. Od drznih tur počivajo ali se pa pripravljajo nanje. Pa strašno resno se držijo; seve, ker samo malinovec pijejo.«

»Kaj mi praviš! Slovenci! pa samo malinovec pijejo! Neverjetno! So pač njihove žene vesele, da imajo tako trezne može.«

»Žene ne rečem da ne. Ne tako pa oskrbnik koč; kajti ta se ves v skrbeh praska za ušesi, ako prihajajo sami malinovčarji vanjo. Na srečo pa že tudi pri pravih alpinistih neredko prodre slovenska nrava na dan, da si ga privošči en kozarec ali dva in še kaj za šentjanževca. Če pa prilomasti v kočo družba gričnikov, tedaj je pa v njej tako kakor v kaki dalmatinski kleti v Ljubljani.«

»Kaj pa počenjajo?«

»Približno to, kar smo takrat mi v Kocbekovi koči; samo da ga ni med njimi, ki bi se na vrat na nos zaljubil, kakor sem se jaz tistikrat.«

»Ali veš, zakaj ne? Zato, ker ni tako lepe gospodične med njimi, kakor sem jaz bila.«

»Hm!«

»No res! Kako neki, ko hlačajo v mahedravi opravi in težkih podkovankah! Brr! — Jaz sem bila pa šik napravljena kakor za na promenado. Pete s čevljev sem res izgubila, pa kaj zato; šik sem pa le bila, tako da si se vame zaljubil. In tako pojdem tudi letos na Ojstrico. Saj bova šla? Kaj ne? Za petindvajsetletnico, da si bom prijetne spomine zbujala.«

»Bolje je, da ne. Razočarana bi bila, ker ne bi našla družbe, ki bi bila zate. Saj ti pravim, da je dandanes vse drugače: drugi niso samo časi, drugi so tudi ljudje; še celo Kocbekova kočja je napol podrtina.«

»O da! Tudi ti nisi isti,« je gospa očitaje pripomnila; »nič več nisi tako ljubezniv do mene, kakor si bil pred petindvajsetimi leti. Dan za dnem to čutim. Oj, koliko lepše je nekdaj bilo!« Nato je pa sedla k glasovirju in zapela:

»Nekdaj v starih časih
je res veselo b'lo.«

Marko Debelakova: CRESTA BRICA (2038 m)

Vročje je pripekalo italijansko solnce (1929.), se odbijalo ob rdečkastih dolomitnih skladih in vibriralo v suhem zraku. Neznosna je tu vročina! Zrak je tako suh, da ne moreš dihati in senca te ne ohladi.

Počasi sva se spuščala z Deržajem iz Forcella Sigare (ca. 1900 m) v skupini Gridole v dolino Monfalcone. Gornja krnica je tipična visokogorska krnica, pusta in razbeljena ob solnčnih dnevih. Steze ni, prehode moraš venomer iskati. Te Alpe so ostale nedotaknjene, kakor so bile v tistih časih, ko so v gorah bivali bogovi.

Bila sva namenjena v skupino Brice.

Klautaunske in Kadorske Dolomite sta v glavnem odprla Saar in Glanwell. Pionirsko delo je bilo že pred svetovno vojno skoraj dovršeno, ostalo je le par težjih problemov; vsi so izrazito plezalski. Formacija teh Alp je za plezanje ugodna, le skala je preveč krušljiva. Vse je razčlenjeno, polno bizarnih stolpov in stolpičev, sami »campanili« (»zvoniki«) najneverjetnejših oblik. Žalosten je človek ob pogledu na te razjedene oblike, toli slikovite — a vendar okostje nekdanjih mogotcev.

Neskončna prodišča, dokaz razpadanja, se dvigajo včasih do 2000 m višine in iz njih molé gola rebra, kakor bi molele kosti iz polzasutega groba. Žalostna je ta slika; a oko vidi novo življenje, ki koraka roko v roki z razpadom. S prodišči leze v hrib ruša,* z njim bujna flora, za njim žilavo ruševje. Vztrajno se vzpenja višje in višje, doseže tu in tam že nižajoče se vrhove in prevleče gola razpadajoča rebra z zeleno odejo.

Stoletja — in bizarnih oblik ne bo več! Tam, kjer stoje danes drzni campanili, bodo zeleni pohlevni hribi, in pod cvetočo odejo bodo počivala doživetja in zmage pionirjev teh ogromnih campanilov... Danes ali jutri pa, hvala Bogu, tega še ne bo!

Opoldne sva bila pri Caseri Pie Pecól (1367 m). Pričakovala sva, da najdeva prijazno planino, kjer dobiva mleko; pa sva našla polpodrte lesene kolibe. Počivala sva ob vodi skoraj dve uri. Ležala sva v travi in gledala v vrhove Bricine skupine.

Obletavali so naju metulji, sedali na roke in na obraz, kakor da bi ne bilo drugje prostora. Bujna je flora, še bujnejša fauna teh zapuščenih Alp. Lep apolon se ti pohlevno vsede na nos, evo! A žalibog imajo tudi muhe iste ambicije. In teh je nešteto!

Zavila sva v hrib po izhojeni pastirski stezi, ki se je seveda kmalu izgubila v goščavi. Sledila sva suhi strugi potoka in visoko gori

* Ruša Rasen; ruševje Latschen, Pinus mughus.

se nama je steza zopet pridružila. Privedla naju je na polico* Brice. Tu stoji zopet koliba, podobna Piekolski na las. Imenuje se Casera (sirarnica) Brica (1719 m). Pastirji pasejo čredo le periodično na teh planinah. Imajo zgrajene bajte od doline do doline do najvišjih planin in se selijo z živino z ugodnim vremenom vedno višje; potem se z jesenjo vračajo počasi v etapah v dolino. Kolibe so postavljene vedno v bližini studenca, ker je vode zelo malo v teh predelih.

Ostala sva pri Caseri radi vode. Morala pa sva bivakirati, ker bajta ne nudi nikakega zavetja. A voda v bližini je bila, in to je glavno!

13. julija sva zgodaj vstala, skrila stvari v ruševje in šla proti jugu po krnici pod Creste Brice (2038 m). Malo prodišče pelje desno k ogromnemu kaminu. Bila sva kmalu pri vstopu, ker sva bila že vajena manevrirati po tistih živih prodiščih.

Žlebast kamin je deloma zagvozdjen s skalami, a plezanje je elegantno in sigurno. Le zapadnega kamenja je v izobilju. Kamin sva hitro preplezala, a v zgornjem delu sva se dokaj časa zamudila. Kamin je tu žlebast in nagnjen skoraj 70°, dno pa tvori sprimek peščenca, dolomitnih drobcev in zemlje. Primorana sva bila sekati stopinje in to je naju precej zamudilo. Končno sva stala na mali škrbini zahodno od vrha. Splezala sva poševno v zahodno pobočje Creste do visokega kamina. Kamin je sijajno eksponiran, a siguren, ker je skala dobra. Z veseljem gvozdiš v njem, pod seboj zreš v solnčno globino doli do zelenih trat doline Inferna. Iz kamina se pride v položno zajedo, nagnjeno na levo. Stala sva na zapadnem grebenu Creste. Ozka rez, zračna, da je veselje! Balansirala sva po nji do malega sedelčka pod vrhom. Na vrhu sva se zleknila na sonce.

Cresta Brica je bila preplezana do sedaj enkrat, in sicer iz Forcelle della Cresta po vzhodni in južni strani na vzhodni greben in po njem na vrh. Naredila sta jo dva Nemca. Njihove nečitljive podpise sva našla v mali piramidi. Midva sva naredila Cresto s severne strani. Tako je bila sedaj dvakrat preplezana, in to iz različnih strani.

Ker je sonce močno pripekalo, sva se vrnila. V teh Alpah ni, kakor pri nas, plezalna tura končana, ko dosežeš vrh, temveč se vračaš po isti smeri nazaj.

Za pristop in sestop sva rabila dobre štiri ure.

Drugi dan sva splezala na koto 2165 m, ki nima imena, čeprav je eden med najlepšimi vrhovi skupine. Plezala sva po ruti, po kateri so plezale tudi ostale partije, ki so bile do sedaj na vrhu. Midva sva peta partija na tem vrhu.

* Polica v pomenu slovenskih planincev je viseča, navadno vzbočena gorska planja, dasi je polica tudi deska ob steni. Torej za nemški Band bolje: g r e d a.

Gre se do gorenje krnice Brice in se zavije na desno po prvem prodišču na malo škrbino med Cimo Brice (2362 m) in koto 2165. Tu se zavije na desno po eksponiranem rušastem terenu do malega sedla. Z njega na levo ven po krušljivi gredi in preko lahkih skokov do velikega kamina, ki privede skoraj na vrh. Nad kaminom so labilno nagromadene plošče. Preko njih si takoj na vrhu.

Vsi ostali vrhovi so bili preplezani že pred vojno, le ta dva vrhova sta dobila obiske šele v zadnjih letih.

Pastir Valmenonske planine nama je povedal, ko sva ga vprašala, če je bilo tod letos mnogo alpinistov, da sta bila lansko leto dva taka ko midva, z vrvmi na ramah in vsak s cepinom; midva sva imela s seboj le en cepin, ker naju pri plezanju dva preveč ovirata, za sneg pa je v sili dovolj eden.

Preko sedla Lavinale (1977 m) sva sestopila v dolino Giaf.

Maks Iglič: PREKO SEVERNEGA STEBRA ŠTAJERSKE RINKE NA NJEN VRH

V solnčnem poletju 1929. smo poleg drugih sten preplezali z Okrešlja markantno Štajersko Rinko.

Po ne baš sijajno prespani noči je naša plezalska družinica, z godcem Tonetom na čelu, odrinila šele v poznem dopoldnevu proti Rinki. Pretegovali smo se po serpentinah proti Turskemu Žlebu. Priiljižno v sredini pobočja smo krenili s poti pod severni steber Štajerske Rinke. Pod steno nam je zagodel Tone še eno; potem smo se ločili: mi v steno, Tone pa nazaj na Okrešelj.

Vstopili smo za velikansko, na steber prislonjeno skalno kuliso. Zanimivo je to, da imata enake skalne pristanke i Turska gora i vzhodna stena Križa.

Počasi je splezal Janez po prodnatih policah do prvih previsov v steburu. Prehod preko njih omogočuje ozka poč, skozi katero smo se prerili na teren z dobro razčlenjeno skalo. Po tem terenu smo plezali ca. 100 m navpično navzgor, dokler nas niso pozdravili novi previsi, v višini 1700 m. Postavili smo kamenitega možica. Prehod je tu nemogoč. Previse smo obšli desno in splezali preko zelo težkega mesta v žlebič, ki se izobliči takoj nad previsi. Žlebič je navpičen in nudi malo oprimkov, ker je izpran. Z njegovega izvirišča smo krenili močno na desno in se kmalu znašli na grebenu stebra Štajerske Rinke.

Greben je eksponiran in težaven, ker se večkrat prelamlja v navpičnih pragovih in previsih. Zavarovanje je iluzorično; posebno pa je bilo takrat za nas, ker smo imeli — po moji krivdi — le dva klina s seboj. Greben se končuje v steburu z visokimi previsi. Preko grebena smo bili kmalu. Zdi se nam grši, kakor je v resnici. Skrbeli

pa so nas zadnji previsi. Da bi zadobili še večjega kljubovalnega razpoloženja, se je pričel Janez po dr. Jugovem receptu dreti na vse mile »viže«; za njim Gustl in pod njima (zaradi pomanjkanja prostora) še jaz. Brili smo norce iz ljudi pod Frischaufovem Domom (oni so nam mahali z brisačami v pozdrav), iz sten in grebenov okoli nas, najbolj pa še iz sebe. Vse to pa je zasluga Gustla in Janeza, ki se rada ponorčujeta iz vsega sveta, preden pride zares.

Ko smo se oddahnili od divjaškega vpitja, smo pričeli iskati prehoda: nad nami previsi, pod nami na desno in levo prepadi. Edino možnost prehoda je kazala ozka polica nad Janezovim stojiščem. Njenega konca pa nismo videli, ker se izgublja za stebrom na desno. Zabil sem klin, spustil vrv skozi obroček in zavaroval Janeza. Gustl pa je zajahal skalo pod nama in čakal novic. Polička se za stebrom tako zoži, da nudi le še stopinje. Život je treba zaradi previsa usločiti proti prepadu. Janez, ki se izkaže Janeza na pravem koncu, jo je tudi topot srečno izplezal. Zapazil je tam, kjer se izgubi polica popolnoma v steno, pod previsi ozko, slabo izraženo poč. Z velikim naporom je preplezal to najnevarnejše mesto v steburu. Počasi se je plazil skozi: globoko pod njim prepad prav do melja nad potjo na Savinjsko sedlo. Med stenami je narahlo podrhteval odmev harmonike na Okrešlju. Ozrl sem se na Mrzlo goro. Pogled mi je spolzel po stenah do Šumanovega križa, ki je blestel v popoldanskem solncu. Janezu je večkrat spodrsnilo; vzdihnil sem — ne vem, če je bil samo vzdih ... Tudi prošnja!

Srečno je izplezal Janez. Da je poč nekaj res težkega in eksponiranega, oj, sva z Gustlom dobro občutila. Takoj nad previsi se pričinja terasa, ki prehaja pod izrazitim pomolom s previsnimi stenami (to je Glava) v strme ploče nad rdečim prepadom. Od tu se ne da splezati na vrh ter je nemožno, da bi kdo priplezal s terase naravnost navzgor, 10 m pod vrhom. Dá se pa preplezati vzhodni del Glave. Stena je popolnoma navpična.

Ker nas je dohiteval čas, se nismo prav nič obotavljali. Janez in Gustl sta se zarila v neko luknjo ter me zavarovala z vrvjo. Splezal sem po malem žlebiču v steno, brez običajnih oprimkov za prste. Z gvozdenjem med steno in na steno prislonjeno skalno plastjo sem priplezal za dolžino vrvi kvišku na rob luske. V steno je mogoče preko zagvozdjenih skal. V sredini stene si sledita dva previsa: premagaš jih tako, da plezaš ob strani v višino njihovih robov ter se, prijemši jih, v kolebu zavihtiš preko previsa. Od teh previsov smo plezali približno še za tri dolžine vrvi in izstopili na Male Pode.

Od tu, kjer smo zopet postavili možica, v nekaj minutah še na vrh. V škatlo, kjer smo našli listič s tremi podpisi, smo vtaknili rdeči »Alpines Sporthaus«, papir za markiranje. Radostno smo za-

vriskali pod večerno nebo. Odrzeli smo preko Podov in skozi Turski Žleb na Okrešelj že v mraku. Narahlo so podrhetevale lučke pod Šumanovim križem, ki so jih nažgali naši tovariši z Okrešlja. Tiho so vzplamteli v naših dušah spomini. Zapustili smo ožarjeni križ in sami vase zatopljeni v noči došli na Okrešelj.

Jožef Zazula: MIGLJAJ SVETOVNE VOJNE PLANINSTVU

Človeška zgodovina ne pozna vojne, kjer bi se toliko vpošteval pomen gora, kakor se je zgodilo v svetovni vojni. Ne govorim o škcdi — to je relati ven pojem; saj se niso vojskovali proti planinstvu — temveč hočem opozoriti na nauke, ki jih po zgledih svetovne vojne more posnemati planinstvo.

Spomnimo se na neštete ceste in prelaze, s katerimi so nam med vojno odkrivali do tedaj skoro zapuščene kraje; spomnimo se na moralni in sportni uspeh, ki ga je vojaštvo dobilo po gorah; to vidimo dandanes v sportu samem, ki se je po vojni v primeri s predvojnimi časi nepričakovano razvil. Spomnimo se na neposredno gospodarsko oporo, ki so je po vojni v obilnejši meri deležni naši revni hribovci in gorjani. Spomnimo se hrepenenja posameznih oseb, da še enkrat vidijo kraje, kjer so stražili, branili prehode in točke, vozili, nosili, delali v strahu in ljubezni. In takih ni malo! Pomislimo na znanstvene uspehe, ki jih je vojna po gorah omogočila; zares: prav pravi stara prislovica, da ima vsaka — nesreča tudi svojo dobro stran.

Vse ostalo puščam tokrat vnemar; edino na to obračam pozornost, kaj se nam je iz te strašne vojske učiti glede gorskih stavb in varnostnih naprav. V tem pogledu je svetovna vojna delovala po gorah docela prevratno!

Kar primerjajmo razna zavetišča, kakršna si je sezidal vojak, nele radi varnosti, temveč tudi proti gorskim neprilikam: On nas je učil, kako naj se delajo trajne in dobre planinske stavbe. Naše lesene, z deščicami krite koč e so v primeri s podzemnimi, udobnimi napravami kakor igrača v vetru in burji. Njih delo ni bilo le za vojno; to delo stoji še danes, kakor predzgodovinske špilje jih bo svet gledal še po stoletjih. To delo je narejeno v resnici »za večne čase«! Kaj so v primeri s tem naše stavbe, izpostavljene vetrom, zametom, plazovom!

Ali bi ne mogle take biti tudi planinske stavbe? Ugovarjal boš, da je delo predrago, da so pod zemljo prostori zaduhli in vlažni. Ni res! Na Jungfrau in v drugih posameznih slučajih so podzemne stavbe po planinah imeli že prej; obnesle so se kot postaje, okrepevališča, razgledniki ob gorskih železnicah. V skali so bile in so

še dandanes; proti jugu so obrnjene in spredaj imajo solidno steno z okni in vrati. Kako bi taka stavba ne služila svojemu namenu? Strehe in stranskih sten ji ni treba; gorka je in trdna bolj nego vsaka kočā; viharji in sneg jej ne škodujejo in končno — tudi tatovi ne morejo vanjo.

Moderna planinska stavba različnih slogov se mi zdi kakor mestna gospoda med branjevkami; nič ne pomaga: ni skladno! Kaj je relativno ceneje in trpežneje, naj pove inženir s proračunom; nam je debata brez potrebe.

Torej: med skale spadajo skale! Razni slogi in podobno lepotičje se ne morejo družiti s snegom, z ledom, vetrovi in ostalimi neprilikami neviht in zime. In težavno in zamudno delo: vlačiti dolga bruna s škripci nakvišku; s smodnikom pa ceneje in boljše narediš najobširnejšo duplino, in to ne za deset ali dvajset let, ko je treba znova vlačiti bruna po škripcih. Iztrebljeni kamen porabiš za zid, kar manjka, ti nadomesti cement. Mesto lesa smodnik za podzemeljske prostore in primerne steze; kajti, kakor so naše gore za večno, naj bodo tudi naše stavbe »za večno«, zlasti ker delaš z javnimi sredstvi. Le pričetni stroški so visoki. —

Kaj pa naše cerkve? Po nižjih gričih te razvesele in vabijo, po visokih gorah so mnogokrat skoraj podrtije. Kar z besedo na dan: v starokrščanskem slogu bi bilo še-še, ker je priprost in trden; drugi slogi niso primerni, cerkev brez sloga pa nič ne pomeni. Ponajveč so take cerkve uspeh hipnega navdušenja (izvemši romarske, ki pa niso na visokih gorah); to se pozneje poleže, denarnih virov zmanjka in stavba gleda žalostno v dolino s počenimi okni, raztrgano streho, skrivljenim križem...

Kaj, ko bi tudi take višinske cerkve postavljali v skalnate dupline? Daleč vidne bi res ne bile, a svojemu namenu in vernikom bi služile prav tako in morda še boljše kakor prešerne, vidne stavbe.

Svet se je izpremenil: nekdanj so delali in molili po naših gorah lovec, gozdar, pastir; dandanes se umikajo posvetni gospodi, ki ima drugačen ukus in drugačna sredstva!

OBZOR IN DRUŠTVENE VESTI

Smuški tečaji v Bohinju. Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani bo priredilo letošnjo zimo pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru dva smuška tečaja; prvega bo vodil g. Janez Kveder od 25. decembra t. l. do 1. januarja 1930.; drugega g. Šircelj za pravoslavni Božič od 1. do 10. januarja 1930.

Posamezniki, ki bi hoteli vstopiti v enega izmed navedenih tečajev, se morajo za prvi tečaj prijaviti do 20. decembra v društveni pisarni SPD ali pri oskrbnici hotela Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, za drugi tečaj pa do 28. decembra 1929.

Celodnevna prehrana znaša za osebo po naročilu s prenočnino vred 65 do 80 Din; prijavnina za tečaj pa 100 Din.

Novomeške podružnice SPD občni zbor je bil dne 7. junija 1929 v Sokolskem domu v Novem Mestu. Članov je imela podružnica v letu 1928.: 108. Podružnica je član »Zveze za tujski promet v Sloveniji«. Društveno delovanje se je raztezalo predvsem na zaznamovanje novih potov in obnavljanje starih markacij.

Markirana so sledeča pota: Novo Mesto (N. M.)—Luknja—Mirna Peč; Soteska—Sv. Peter—Dvor; Uršna Sela—Črmošnjice—Gače—Mirna Gora; Šmihel—Ruperčevrh—Viševce—kolodvor Birčna vas—Koroška vas—Podgrad; Grm (vila Krajec)—Regrča vas—Sv. Rok—Rakovnik—Jurna vas—Koroška vas—Podgrad; N. M.—Mačkovec—Stari Grad—Šmarješke Toplice; N. M.—Št. Jošt—Dolž—Tovarna—Trdinov vrh; N. M. Janšice—Hrušica—Pangerčgrm—Gospodična—Trdinov vrh; Hrušica—Gaberje—Jugorje—Krvavi Kamen—Sv. Miklavž—Trdinov vrh; Gaberje—ob levem bregu Šmeč potoka—Gospodična—Štirje Topoli—Trdinov vrh; 4 Topoil—Tovarna — ogljarica—Iglena luža—Cimermančič (ob drž. cesti, kjer je Trdinova spominska plošča!); Krvavi Kamen—Trdinov vrh; N. M.—Hmeljnik—Trška Gora—N. M.; Sv. Miklavž v Gorjancih—proti Opatovi gori; N. M.—Prečnja—Luknja—Brezova Reber—Ajdovec—Dvor; Sv. Miklavž—Sošice. Nove tablice so se namestile, oziroma stare obnovile na 30 mestih ob začetku markiranih potov in ob križiščih. Velika orientacijska tabla visi na bivši Rosmanovi hiši v Novem Mestu, dalje na glavnem kolodvoru in na poslopju Windischerjeve gostilne v Kandiji, manjše pa v obeh kavarnah. Podružnica bo adaptirala poslopje mežnarije pri cerkvi sv. Miklavža v Gorjancih kot zasilno planinsko kočjo. Z deli se je že pričelo.

Na podlagi geološke izjave strokovnjaka prof. F. Seidla je zaprosila podružnica sresko načelnštvo v Novem Mestu, da stavi gozd v okolišju studenca »Gospodične« v Gorjancih pod zaporo (Bannlegung), ter hkrati zaprosila Higijenski zavod v Ljubljani za podporo za obzidavo, oziroma zajetje in preureditev studenca »Gospodične«. Higijenski zavod je že nakazal podporo. Ključ za dostop v zasilno planinsko kočjo pri Sv. Miklavžu v Gorjancih se dobi proti majhni odškodnini pri knjigovezu Josipu Kosu v Novem Mestu. —

V novi odbor (za 3letno dobo) so bili izvoljeni: vl. sv. prof. Ferdo Seidl (načelnik); notar Matija Marinček (nač. namestnik); višji komisar Otmar Skala (tajnik); kavarnar Rudolf Smola (blagajnik); učitelj Alojz Ivanetič in blagajnik davčne uprave Zdravko Novak (odbornika); Giga Breščak in dr. Silvin Hrašovec (namestnika) ter Marija Clarici in Josip Košir za preglednika računov.

Planinski koledar, XI. letnik, leto 1930. Izdal Brunon Rotter, Maribor, Krekova ulica 5. Cena 16 Din. po pošti 20 Din. Marljivi izdajatelj se ni ustrašil truda, stroškov, razočaranj in je ta naš prepotrebni žepni planinski zbornik izdal tudi za prihodnje leto, in sicer tako zgodaj, da si ga lahko vsakdo omisli še pred Novim letom. Oblika je zelo prikladna žepna, vezava ukusna in trdna, papir in tisk lep, 96 strani besedila je pridejanih dovolj praznih listov za beležke, cena je nizka: po vsem tem upamo in želimo, da bodo po knjižici segli tisoči naših planinskih interesentov, zlasti pa še tisti, ki morejo imeti od nje neposredno korist, to so gostilničarji, hotelirji i. dr.

V koledarju je množica podatkov, imen in števil, ki jih je izdajatelj vestno zbiral vse leto; ako je kaj izostalo, so krivi nezanesljivi prispevalci. Pri koledarskem delu so vestno pristavljeni za vsak dan solnčni in lunini vzhodi in zahodi, važni za potnika-turista. V glavnem, planinskem delu so najpotrebnejši splošni članki (obmejni promet, rešilne postaje, železniške ugodnosti, znamenja v sili, prva pomoč, žepna lekarna, varstvo prirode, hišni red v plan. kočah), nato ureditev našega planinskega društva s seznamom planinskih koč, vodnikov in

njih tarifa, gora in sedel po višini, ter kot glavni del: vodnik po vseh naših planinah in planinskih krajih. S tem vodnikom v roki si lahko vsakdo sestavi poljubno svoje ture in jih v redu izvrši. Poraba vodnika je olajšana s 7 slikami-skicami, ki so koledarju pridejane na primernih mestih (kazala o njih ni). Te zemljevidne skice so: Pohorje, Julijske Alpe (edino ta slika je nejasna, zabrisana), Karavanke, okrožje Savinjskih Alp (v zemljevidu je ostala napačna pisava »Savinška«!), načrt potov v Savinjskih Alpah, Ojstrica, Triglavska skupina. — Planinci bi torej res naj imeli ta koledar na mizi in v žepu.

Prvi, zaslužni urednik »Planinskih koledarjev« in poznejši sourednik, g. Fran Kocbek, v tem letniku ni več omenjen. J.

Dr. Henrik Pfannl. — Ob zaključku leta se naj na tem mestu spominjamo enega največjih planincev, dvornega svetnika v p., izza leta 1920. predsednika »Avstr. Alpskega Kluba«, dr. Henrika Pfannla, ki je dne 1. maja t. l. nenadoma umrl na akutni bolezn (jetra). Rojen 10. junija 1870. v Trumau-u pri Badnu na Nižjeavstrijskem, je postal sodnik in je kot podpredsednik deželnega sodišča stopil v pokoj. Navdušen planinec je bil izza mladih nog in se je spričo svoje telesne spretnosti in izredne bistrosti in intuitivnosti razvil v enega najboljših plezalcev svetovnega slovesa. Preplezal je vse Alpe, udeležil se je tudi ekspedicije na Himalajo; 6. junija 1897. je kot prvi preplezal greben med Mangrtom in Jalovcem, 7. junija pa Mangrt od severozapada. Preplezanje Dent du Géant od severne strani, brez vsakega umetnega pripomočka, zlasti ne enega klina, se smatra za sploh najsilnejšo izmed vseh prvenstvenih tur. — Pfannl pa je bil tudi sijajen predavatelj in spreten pisatelj. »Ljubezen in dobrot« je bilo njegovo geslo. J.

Naše slike. Zimsko jutro na Praprotnici v Bohinju. — Na razsežno gozdovje Pokljuke se naslanja južno od Rudnega Polja prijazna planina Praprotnica (1212 m), ki jo loči od znane Uskovnice globoka zarezna Ribnice. S Praprotnice se odpira prost pogled na Bohinjsko pogorje. Današnja slika pred očuje zasneženi rob planine ter onstran iznad doline dvigajoče se vrhove od Črne Prsti preko Rodice do Vogla. Smučarjem je planina Praprotnica eden najlepših izletov.

Vsebina: Dr. Jos. Ciril Oblak: Velebit (str. 265). — Miha Potočnik: Rokav — Mali Dolek — Škrlatica (str. 267), Amfiteater — grebeni Široke Peči — Vrata (str. 273). — Dr. V. Korun: Nekdaj v starih časih (str. 277). — Marko Debelakova: Cresta Brica (str. 281). — Maks Iglič: Preko severnega stebra Štajerske Rinke na njen vrh (str. 283). — Jožef Zazula: Migljaj svetovne vojne planinstvu (str. 285). — Obzori in društvene vesti: Smuški tečaji v Bohinju (str. 286). Občni zbor Novomeške podružnice SPD. Planinski koledar za leto 1930 (str. 287). Dr. Henrik Pfannl (str. 288). — Naše slike (na prilogi): Zimsko jutro na Praprotnici v Bohinju.

»Planinski Vestnik« izhaja 12krat na leto in stane v tuzemstvu za celo leto 40.- Din, za inozemstvo 60.- Din. — Naroča, plačuje, reklamira se pri Osrednjem Odboru S. P. D. v Ljubljani. Rokopisi, sploh spisi in poročila za natis se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tominšek, gimn. ravnatelj v Mariboru.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tominšek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani).

Zimsko jutro na Praprotnici v Bohinju

Fot. prof. Janko Ravnik

Ustanovljena 1900.

Ustanovljena 1900.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala:

Ljubljana, Dunajska cesta

Delniška glavnica:

Din 50,000.000

Skupne rezerve ca:

Din 10,000.000

Poštna hranilnica podruž.

Ljubljana št. 10509

Brzozavni naslov:

Banka Ljubljana

Telefon številke 2861, 2413, 2502 in 2503.

Se priporoča za vse v bančno stroko
spadajoče posle.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor,
Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj,
Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Ši-
benik, Gorica, Trst.